

3 SJIMSJON - שִׁמְשׁוֹן

de tragische held

INFOBLAD

*Hij was misschien wel de sterkste man ooit. Hij kon een leeuw met zijn blote handen aan stukken scheuren en joeg duizend man op de vlucht met als enige wapen het bot van een ezel. Maar toch verloor deze krachtpatser het keer op keer van een vrouw...
Maak kennis met Sjimsjon, een stoere maar niet al te slimme held.*

Sjofeet

Sjimsjon leefde ongeveer drieduizend jaar geleden, in de tijd van de *sjoftiem*, de rechters. Dat waren de leiders van het joodse volk in de periode na de dood van Jehosjoea. Sjoftiem waren moedige en wijze mensen. Ze waarschuwden tegen afgoderij en spoorden het joodse volk aan om zich aan de wetten van Hakadosj Baroech Hoe te houden.

In de tijd van de *sjoftiem* werd vaak strijd gevoerd tegen de Filistijnen. Dat was een zeevarend volk dat aan de kust woonde, onder andere in de steden Gaza, Asjkelon en Asjdod. Vooral de stammen Jehoeda, Sjimon en Dan hadden veel last van aanvallen, omdat hun grondgebied grensde aan dat van de Filistijnen.

Sjimsjon kwam uit de stam van Dan. Hij was een *sjofeet*, maar wel een die anders was dan de overige *sjoftiem*. En dat begint al met het bijzondere verhaal van zijn geboorte.

Nazier

Op een dag kwam een vrouw thuis van het werk in het veld met een wonderlijk verhaal. Ze vertelde haar man Manoach dat ze ineens een engel had gezien. Die had haar verteld dat ze het volgende jaar een zoontje zou krijgen.

De engel zei verder dat de jongen vanaf zijn geboorte aan Hakadosj Baroech Hoe zou zijn gewijd en dat hij het joodse volk zou helpen in de strijd tegen de Filistijnen. Hij moest zijn hele leven een *nazier* zijn. Daarom mocht hij niets eten of drinken dat afkomstig was van een wijnstok (druivenplant). Ook zou hij zijn haar nooit mogen knippen of afscheren.

Engel

Net als zijn vrouw was Manoach heel blij, want ze wilden allebei al heel lang een kindje. Maar Manoach vond het een beetje vreemd verhaal. Had ze het wel goed begrepen? En was het echt een engel geweest?

Daarom dawwende hij of de engel nog een keertje kon komen. Dat gebeurde. Toen de vrouw voor de tweede keer de engel zag, ging ze gauw Manoach halen. De engel herhaalde de boodschap. Toen Manoach hem vroeg hoe hij heette, antwoordde de engel: 'mijn naam doet er niet toe. Als jullie je dankbaarheid willen tonen, breng dan een offer aan God'.

Zonnetje

Wat de engel voorspeld had, gebeurde. Manoach en zijn vrouw kregen een zoon, die ze Sjimsjon noemden. Dat betekent 'zonnetje'.

Ze deden precies zoals de engel gezegd had. Het haar van Sjimsjon werd nooit afgeknipt. Hij droeg het in zeven dikke vlechten. Hij kreeg ook geen wijn of iets anders van een wijnstok, zelfs geen rozijntje. Al gauw bleek dat de kleine Sjimsjon een ongelofelijk sterk jongetje was.

Verliefd

Dat hij niet alleen lichamelijk een krachtpatser was maar ook een hele sterke eigen wil had, merkten zijn ouders toen Sjimsjon smoorverliefd werd op een meisje uit het nabijgelegen stadje Timna. Zijn vader en moeder waren daar niet zo blij mee, want het was een Filistijns meisje.

'Zijn er bij ons in de stam Dan geen leuke meisjes?', vroeg zijn vader. 'Of anders in Jehoeda?', zei zijn moeder. 'Waarom wil je nou uitgerekend zo'n Filistijnse? Dat zijn onze ergste vijanden!' Maar Sjimsjon hield voet bij stuk. 'Nee, nee, nee! Ik wil geen ander meisje. Ik wil alleen met haar trouwen!' En hij stampvoette zo hard dat de bergen er van gingen schudden. Uiteindelijk besloten zijn ouders om Sjimsjon zijn zin te geven.

Leeuw

Samen met zijn vader en moeder ging Sjimsson naar Timna om kennis te maken met de familie van het meisje. Sjimsson rende met grote stappen vooruit.

Ineens kwam er een brullende leeuw op hem af, klaar om aan te vallen. Sjimsson tilde het dier op, scheurde het aan stukken en slingerde het kadaver tussen de wijnstokken. Hij vond het kennelijk zo gewoon dat hij een leeuw had gedood, dat hij het niet eens tegen zijn ouders vertelde.

Het meisje wilde graag met zo'n stoere, sterke jongen trouwen. Dus ging Sjimsson samen met zijn ouders een tijdje later weer naar Timna, voor de bruiloft. Ook deze keer rende Sjimsson alvast vooruit. Onderweg keek hij of de dode leeuw er nog lag. Toen hij het kadaver vond, zag hij dat de wilde dieren het vlees hadden opgegeten en de bijen er een honingraat in hadden gemaakt. Sjimsson pakte de honing en at er van. Hij gaf er ook van aan zijn ouders, maar hij vertelde niet waar hij de honing had gevonden.

Raadsel

In Timna gaf Sjimsson een groot feest. Tijdens de maaltijd zei hij tegen de bruiloftsgasten: 'Ik ga jullie een heel moeilijk raadsel opgeven. Als jullie binnen zeven dagen de oplossing weten, dan geef ik iedereen nieuwe kleren. Maar als jullie het niet weten, dan krijg ik van jullie allemaal iets nieuws'. 'Afgesproken, Sjimsson!', riep iedereen. 'Kom maar op met je raadsel!'. Sjimsson zei:

*'Het is heel sterk, of wee als je het ontmoet,
maar binnenin is het lekker en zoet.'*

Alle bruiloftsgasten dachten diep na. Toen ze het drie dagen later nog steeds niet hadden geraden, gingen ze naar de vrouw van Sjimsson toe. 'Probeer er achter te komen wat de oplossing van het raadsel is', zeiden ze. 'En denk erom, als je het ons niet vertelt, dan steken we jullie huis in brand'.

Die avond zei de vrouw van Sjimsson tegen hem: 'Houd je echt van me, liefste? Waarom vertel je me dan niet wat de oplossing van je raadsel is?'. Maar Sjimsson zei: 'Waarom zou ik dat aan jou vertellen? Mijn eigen vader en moeder weten het antwoord niet eens!'

Toen zijn vrouw iedere dag maar bleef aandringen, boos werd en ging huilen, vertelde Sjimsson haar de oplossing. 'Maar niet verder vertellen hoor', zei hij. 'Het is vandaag de laatste dag, als ze het vanavond niet hebben geraden krijg ik een heleboel nieuwe kleren'.

Die avond begroetten de bruiloftsgasten Sjimsson met deze woorden:

*'Niemand is zo sterk als de leeuwenkoning,
niets smaakt zo lekker zoet als honing!'*

Sjimsson begreep meteen dat zijn vrouw het antwoord moest hebben verklapt. Woedend rende hij naar buiten. Daar sloeg hij dertig Filistijnen neer. Hun kleding gaf hij aan de bruiloftsgasten. Daarna ging hij naar huis terug. Hij was boos op iedereen: op de bruiloftsgasten, op zijn vrouw, op de Filistijnen en misschien ook wel op zichzelf. Van zijn vrouw wilde hij helemaal niets meer weten.

Vossen

Maar na een tijdje moest Sjimsjon toch weer aan dat mooie, leuke Filistijnse meisje denken. Hij verlangde zo naar haar dat hij naar Timna ging. Hij was heel teleurgesteld toen haar vader vertelde dat ze intussen met iemand anders getrouwd was. 'Je was zo verschrikkelijk boos, we dachten dat we je nooit meer terug zouden zien. Maar waarom trouw je niet met haar jongere zusje?'

Sjimsjon was woedend. Hij rende de velden in en ving 300 vossen. Die bond hij twee aan twee met de staarten aan elkaar, met een fakkel er tussen. Zo joeg hij de vossen de velden van de Filistijnen in. Al het graan verbrandde, net als de wijngaarden. Daarna sloeg hij nog een heleboel Filistijnen dood. Toen hij weer een beetje gekalmeerd was, verborg hij zich in een rotshol in het gebied van de stam Jehoeda.

Ezelsbot

De Filistijnen besloten om Sjimsjon onschadelijk te maken. Ze gingen naar de leiders van de stam Jehoeda en vertelden wat hij had gedaan. 'We willen hem gevangen nemen', zeiden ze. Drieduizend sterke mannen uit Jehoeda gingen naar het rotshol toe. Ze vroegen: 'Sjimsjon, hoe kon je toch zo stom zijn om de Filistijnen boos te maken? Je weet toch dat ze veel sterker zijn dan wij? We hebben afgesproken dat we jou aan ze uitleveren. Ze hebben beloofd dat ze dan geen wraak op ons zullen nemen'. Sjimsjon stemde toe en liet zich vastbinden met dikke kabeltouwen. Zo brachten ze hem naar de Filistijnen. Die waren heel blij toen ze zagen dat die grote, sterke man nu stevig geboeid was. Maar hun vreugde duurde niet lang, want Sjimsjon rukte zich los. De touwen knapten alsof het grassprietjes waren. Hij raapte een bot op van de grond (het was de onderkaak van een ezel) en gebruikte dat als wapen. Als een wilde sloeg hij om zich heen en joeg zo iedereen op de vlucht.

Stadspoort

Een tijd later kreeg Sjimsjon weer een Filistijnse vriendin. Ze woonde in Gaza. Toen hij bij haar was, slopen sterke mannen 's nachts stiekem de stad in om hem gevangen te nemen. Maar Sjimsjon voelde aan welke plannen de Filistijnen met hem hadden. Om te laten zien hoe sterk hij was, rukte hij de stadspoort uit de grond en droeg die op zijn schouders naar de top van een berg. Daarna verdween hij.

Delila

En weer werd Sjimsjon verliefd op een Filistijnse. Delila was niet alleen beeldschoon, maar ook slim. De Filistijnen vroegen haar om achter het geheim van Sjimsjon's kracht te komen. Delila beloofde dat ze het zou proberen. Maar Sjimsjon vertelde haar iedere keer een ander verhaal. Tenslotte gaf hij toe. 'Ik ben een nazier', vertelde hij. 'Vanaf mijn geboorte ben ik aan God toegewijd. Daarom is mijn haar nog nooit geknipt of afgeschoren. Zonder mijn haren ben ik net zo sterk als ieder ander mens'.

Toen Sjimsjon diep lag te slapen, knipte Delila zijn zeven haarvlechten af. De Filistijnen konden hem toen gemakkelijk gevangen nemen, want Sjimsjon was zijn kracht kwijt. Ze maakten hem blind en brachten hem naar een gevangenis in Gaza. Daar legden ze hem vast aan een ketting. Ook moest hij heel hard werken.

Pilaren

De Filistijnen schreven de overwinning op Sjimsjon toe aan Dagon, een van hun goden. Een tijd later was er een dankfeest in de tempel van Dagon. Op het hoogtepunt van het feest werd Sjimsjon binnen gebracht. De mensen lachten hem uit. De blinde Sjimsjon vroeg aan zijn begeleider om hem tussen de steunpilaren van de tempel te zetten. Daar bad Sjimsjon tot Hakadosj Baroech Hoe: 'Geef me alstublieft nog eenmaal mijn kracht terug'. Terwijl hij riep: 'Mijn dood zal de dood zijn van de Filistijnen,' brak Sjimsjon de steunpilaren doormidden. De tempel stortte in, bovenop alle aanwezigen.